

MŪSU PASTOGĖ

AUSTRALIAN-LITHUANIAN WEEKLY—"OUR HAVEN"

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SAVAITRAŠTIS

Registered at the G.P.O. Sydney, for transmission by post as a news paper.

Redaktorius: Jurgis Kalakauskas

Redakcija: 24 Goodsell Street, St., Peters, Sydney NSW

LEIDŽIA: AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS

KRAŠTO VALDYBA.

PRENUMERATA

Ištiesiems metams—
£2.10.0.
Pusei metų—£1.5.0.
Vienam mėnesiui—
4/6.
Atskiras nr. — 1/3.
N. Zelandijoje ir
Anglijoje kainą ta
pač. Kituose kraš
tuose - 6 dol. me
tams.

SKELBIMAI

Skelbimų kainą vie
nai teksto eilutė ar
ba jos vietai—1/6.
Kvadr. in. per vieną
skiltį—10/-
Nuolatiniams skel
bimams teikiama
nuolaida.
Už skelbimų turinį
neatsakoma.

PRENUMERATA ADRESUOJAMA:

Box 4558, G.P.O.
Sydney, N.S.W.

No. 2 (248) Seštieji metal.

SYDNEJUS, 1964 m. sausio 13 d.

Sausio Penkioliktoji

Atsikūrusioji Lietuva 1923 m. sausio 15 d. nukėlė savo vakarinės sienos prie Kuršių Marių. Į tautos kūną buvo įjungta Mažosios Lietuvos dalis, Klaipėdos Kraštas vadinama. Tai buvo pirmasis lietuvių žygis taip gausių už Lietuvos valstybinių ribų lietuviškųjų žemių sujungimui.

Sausio 15 d. Lietuva atkėlė vartus į Baltiją, nuo kurios ji savo istorinės didybės laikotarpyje buvo nusigręžusi. Su Klaipėdos uostu Lietuva vėl įsiriškavo jūrinių valstybių tarpan — Lietuvos vėliava buvo išnešta į pasaulio vandenį.

Klaipėdos Krašto grįžimas į Lietuvos valstybės rėmus nebuvo atsitiktinis. Tai įvyko po 700 metų trukusios kietos ir atkaklios kovos, kurią be paliovos vedė maži lietuviai. Ir šita, kaip ir kiekviena kova, neapsiėjo be aukų. Mūsų pagarba priklauso anieks pasiryžėliams — Klaipėdos vaduotojams.

Vokiečiams pralaimėjus I Pasaulinį karą ir Lietuvai pasiskelbus nepriklausoma valstybe, maži lietuviai viltys susijungti su savo broliais sustiprėjo ir jie ėmėsi konkrečių žygių.

1918 m. lapkričio 20 d. Tilžės sutarties šlymenioje veiktai sudarė Mažosios Lietuvos Tautinę Tarybą, kuri viešai deklaravo Mažosios Lietuvos norą atsiskirti nuo Vokietijos ir prisijungti prie Lietuvos. Deklaracija virto realybe, bet, deja, tik šiauriniai Mažosios Lietuvos daliai, kada 1923 m. sausio 9 d. iš šilutės prasidėjęs laisvinimo žygis, paremiamas Didžiosios Lietuvos vyru, sausio 15 d. baigėsi Klaipėdos miesto ir krašto užėmimu. Buvo sudaryta sukilėlių valdžia ir paskelbtas Klaipėdos Krašto prisijungimas prie Lietuvos.

Klaipėdos Krašto prisijungimas prie Lietuvos buvo didelis smūgis ten gyvenusiems vokiečiams, kurie į šį kraštą buvo atsikraustę ir čia dažniausiai nevariu būdu įsigiję dideles nuosavybes. Geriausios krašto žemės priklausė vokiečiams dvarininkams, kurias jie buvo veltui gavę, ar klastingu būdu nuo jų nuvijo lietuvių ūkininkus. Buvo vokiečių, kurie sukilimo metu pasitraukė iš krašto, palikdami visas savo nuosavybes. Mielai būtų jie jas pardavę, jei tik kas būtų pirkęs, ir daugiau nebegrįžę Klaipėdos Kraštui. Tai, žinoma, būtų labai teigiamai atsiliepę krašto lietuviškumui. Maži lietuviai buvo užsimoję supirkti vokiškų veikėjų dvarus ir ūkines, deją, truko pinigų. Buvo kreiptasi į Amerikos lietuvius, prašyta centro valdžios paramos, bet nieko negauta. Vėliau pinigų gal ir būtų atsiradę, bet vokiečiai susigriebė: Reichas davė parėdymą savo ištikimiesiems pasilikti vietoje vokiš-

kumui palaikyti ir tam reikalui nepagailėjo markių.

Prisijungus Klaipėdos Kraštui buvo pavaldėti ir vokiškieji valdininkai krašto administracijoje. Šitie žmonės nesimokino lietuvių kalbos, bet ir toliau sėdėjo įstalgose. Jie, kaip vėliau paaiškėjo, dirbo priešingai Lietuvai ir lietuviams darbą ir gavo už tai atlyginimą iš Vokietijos.

Didžiausias, betgi, rastas lietuviškame kelyje Klaipėdos Krašte buvo paveldėti mokytojai. Daugumas jų buvo ne Klaipėdos Krašto kilmės, o tie, kurie save laikė vietiniais, — lietuvių kalbą mokėjo tiek pat, kiek ir pirmieji. Suprantama, kad tokie mokytojai negalėjo priaugančios kartos išmokyti lietuviškai, nekalbant jau apie sudarymą lietuviškų nuotaičių. Ši labai svarbi institucija pradžioje taip pat nebuvo tinkamai įvertinta. Po sukilimo vokiečiai mokytojai buvo suskate lietuvių kalbos mokyti, bet nebuvo kas juos moko. Mokytojams ruošiami kursai negalėjo gauti liuanistų mokytojų. Bet ką čia bekalbėti apie kursus, jeigu Klaipėdos Mokytojų seminarija tikro liuanisto tesusilaukė tik 1937 metais.

Plačiai lietuviškuoju keliu žygiavo privačios lietuvių mokyklos. Jų jau buvo apie 30. Tik galia, kad ir čia vėliai buvo susigriebta.

Nežiūrint visų tų aplinkybių, per 16 metų buvo priaugintas nevisai mažas skaičius lietuvių inteligentų, jų tarpe apie 20 akademikų.

Mažosios Lietuvos Tautinė Taryba 1918 metais deklaravo visų Mažosios Lietuvos žemių prijungtinumą prie tikrojo tautos kamieno. 1923 m. sausio 15 d. tik daliai maži lietuvių ilgų amžių svajonė virto realybe. Likusios žemės — Prūsų Lietuva tebešė svetimųjų jungą. Dabar veikianti Mažosios Lietuvos Taryba — pirmosios Tautinės Tarybos tęstinumas — veda ir toliau kovą už visų Mažosios Lietuvos žemių sujungimą: "Atskirti Mažąją Lietuvą tokiose sienose: pradedant nuo Aistmario ties Rudkalniu, toliau einant pro Sipapalį baigiant šventainiais ties Suvalkais, kad ji galėtų susijungti su išlaisvinta Didžiąja Lietuva". (Mažosios Lietuvos Tarybos deklaracija 1946.XI.6.)

Džiugu, kad Mažosios Lietuvos atstovas, kaip pilnateis narys, jau šiandien dirba Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komitete. Tai rodo, kad ilgus amžius vėsta maži lietuvių kova yra pagaliau suprasta, visos tautos vertinama ir remiama.

Tik vieningu darbu mes pasiekime, kad, tariant Martyno Jankaus žodžiais: "Nei lenks nei vokiečys mūsų krašto nevaldys".

datai — Jablonskis ir Grosas. Garbės teisman: Kalakauskas, kun. Butkus ir Protas. Apie A.L.B. Sydnejaus apylinkės susirinkimą plačiau kitame "M.P." nr.

DIDELI DARBAI TIK SUTELKINĖMIS VISŲ PASTANGOMIS ĮVEIKIAMI. TAD JUNGKIMĖS Į LIETUVOS LAISVINIMO AKCIJĄ. ĮSIGYKIME LIETUVIO PASĄ IR TAUTOS FONDO ŽENKLUKŲ.

Kontrolės komisijon: Miniotas, Venclovas ir Šablevičius; kandidatai — Jablonskis ir Grosas.

Garbės teisman: Kalakauskas, kun. Butkus ir Protas. Apie A.L.B. Sydnejaus apylinkės susirinkimą plačiau kitame "M.P." nr.

DIDELI DARBAI TIK SUTELKINĖMIS VISŲ PASTANGOMIS ĮVEIKIAMI. TAD JUNGKIMĖS Į LIETUVOS LAISVINIMO AKCIJĄ. ĮSIGYKIME LIETUVIO PASĄ IR TAUTOS FONDO ŽENKLUKŲ.

Kontrolės komisijon: Miniotas, Venclovas ir Šablevičius; kandidatai — Jablonskis ir Grosas.

Garbės teisman: Kalakauskas, kun. Butkus ir Protas. Apie A.L.B. Sydnejaus apylinkės susirinkimą plačiau kitame "M.P." nr.

Pasaulio Politikoj

JAV kongreso sesijos atidarymo proga pasakytoje kalboje prezidentas Eisenhoweris nubrėžė tokias JAV politikos gaires:

1. Ir toliau teikti paramą Europos Gynybos Bendruomenei.
2. Padidinti ūkinę paramą draugingoms valstybėms.
3. Mažinti tarptautinės prekybos ir tarptautinių mokėjimų suvaržymus.
4. Besąlyginiai priešintis naujos agresijos atvejui Korėjoje.
5. Išlaikyti tvirtą ir stabilų JAV ūkį.

Savo kalboje prezidentas pabrėžė didelę atominių ginklų svarbą. JAV apsaugos planavime ir nurodė, kad auganti šitų ginklų reikšmė įgalina JAV sumažinti sausumos kariuomenę.

★ Siekdamas paramos savo užsienio politikos programai, prezidentas Eisenhoweris, kalbėdamas respublikonų ir demokratų partijų lyderiams pareiškė, kad JAV karą prieš Kiniją pradėtų tuo atveju, jeigu pastaroji atnaujintų karo veiksmus Korėjoje, arba pradėtų kištis į Indo-Kinijos reikalus.

★ Nutrukę pasitarimai Korėjoje siekiama ir vėl atnaujinti. Pastarųjų dienų pasikalbėjimai rodo, kad abi šalys yra linkusios surasti bendrą kalbą.

★ Sausio 22 d. sąjungininkai paleidžia 22.000 repatrijuoti atsilaukusius kinečių ir šiaurės korėjiečių belaisvių. Ta proga UNO kariniai vadai Korėjoje gavo parėdymą būti pasirėngusiems, jeigu komunistai mėgintų daryti trukdymų.

★ Keturių Didžiųjų užsienio reikalų ministrų konferencija Berlyne prasidės sausio 25 d. Oficialiai konferencijoje bus diskutuojami tik Vokietijos ir Austrijos ateities klausimai, bet laukiama, kad bus paliesti ir atominiai ginklai.

Šiuo metu tariamasi dėl konferencijos vietos. Vakariečiai siūlo vakarų Berlyną, gi Sovietai nori posėdžiauti vakarų ir rytų Berlyne pakaitomis.

★ Naujų Metų išvakarėse JAV ambasadorius Maskvoje Ch. Bohlen matėsi su Molotovu ir kalbėjosi atominiais klausimais. Pašnekėsiai eina apie priemones atominę energiją panaudoti taikinigiems tikslams. Tai grynai informacinio pobūdžio pasikalbėjimai, bet jiems pridodama nemažos svarbos, nes per šiuos pokalbius, esą, gali išryškėti Sovietų Sąjungos nusistatymas dėl JAV prezidento pasiūlymo įsteigti pasaulio atominės energijos inf. centrą.

EXECUTION TOLL IN RED CHINA — It was a common sight in Communist China to see men strapped to stakes on their way to execution, Father F. J. Foley said in an interview.

Father Foley, who went to China in 1946, said the China Committee for the United Nations estimations in Communist China in 1946 had been 14 million the last five years.

He had seen newspaper execution list of as many as 150 people in one city daily.

Two Roman Catholic archbishops had died in prison, five out of 124 bishops had met a similar fate, 11 were still in prison, and 62 were expelled.

KULTŪROS FONDO UŽDAVINIAI

LKF AUSTRALIJOS APYGARDOS VALDYBOS PIRMININKO VYT. ŽEMKALNIO ŽODIS:

★

Gerbiamosios ir gerbiamieji IV-LKF Suvažiavimo dalyviai, atstovai ir svečiai,

Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas 1949 m. birželio 1 d. nutarė ir paskelbė:

- 1) Lietuvių tauta, sava tautinė kultūra, visuotinei žmonių giminės pažangai, bendradarbiauja su kitomis tautomis ir vykdo laisvo žmogaus pašaukimą.
- 2) Tautinė kultūra yra kelias į tarptautinį pripažinimą ir bendradarbiavimą.
- 3) Apreiškdamas tautos genijų, tautinė kultūra įneša savaimingą indėlį į visuotinius žmonių giminės laimėjimus.
- 4) Kiekvieno lietuvių pareiga sudaryti sąlygas tautinei kultūrai. Šiais 1953 metais Lietuvių Išlaisvinimo Taryba paskelbė spaudoje, kad jau pats laikas pribrendęs organizuoti LKF. LKF, kaip visi gerai žinome, yra įkurtas ir organizuojamas nuo Lietuvių tremtinių Rašytojų D-jos suvažiavimo dienos, t.y. nuo 1947 m. liepos 11 ir 12 dienų Augsburgėje.

LKF yra organizacija lietuvių kultūrai ugdyti, ir ji apima sekančias pagrindines sritis:

- a) skatinti lietuvių švietimą, mokslą, meną ir spaudą;
- b) steigti arba remia tam tikslui reikalingas mokslo arba meno įstaigas;
- c) leidžia bei platina lietuvių laikraščius ir lietuvių mokslinių knygų bei menininkų kūrinius;
- d) medžiagiškai remia visų kultūros sričių ir lietuvių kūrėjų darbą. LKF be savo tiesioginio uždavinio telkti lietas mūsų kultūrai ugdyti, ryžtasi sutelkti pasaulio lietuvių kultūros darbui.

LKF imasi uždavinio sutelkti visokių srovių ir konfesijų lietuvių lietuvių kultūrai ugdyti ir plėsti. Kuriame krašte, kuriame varge besirastų lietuvis, jis turi būti sujungtas mūsų kultūrinių tikslų valia: telkti lietuvių kultūros darbui gausias mūsų tautos kultūrininkų mases neatidedamam ir mums labai svarbiam kultūros ugdymui.

Kūrybinis išieivijos impulsas, kuris čia, laiks nuo laiko, sužiba visu savo blizgesiu, atsiranda iš atsivežtos maitelės ar vokuose Lietuvos žemės saujelės ar sudžiointų gėlių, kuriose dar nepėjo išspinduliuoti mūsų tėvynės gaivioji energija. Bet ji senka, nes trūksta jai papildyti tų elementų, kurie ją dažnai formuoja ten... anapus. Tačiau gajos tautos savaugos instinktas mums diktuoja: rinkite po platųjį pasaulį išmėtytą Lietuvos materialinį ir dvasinį turtą. Jei sugebėsite jį surinkti ir apsaugoti nuo pražūties, juo pasinaudosite dar labai daug metų. Tą uždavinį galės atlikti tikrai laisvi, tikra to žodžio prasme, žmonės; laisvi nuo politikos ir partinių rėmų, kuriems rūpės tik vien Lietuvos menas ir mokslas, tie stiprūs sąjungininkai, kurie kultūriškai formuoja žmogų, šeimą, valstybę ir veda visą žmonių į šviesesnį rytojų.

Veik visa mūsų išieivija šiandien yra įsikūrusi anglo-saksų kraštuose ir tuo būdu atsidūrė didelės įtakos orbitoje tos galingos ūkinės, militarinės ir politinės Amerikos. Toji įtaka apima beveik jau visą pasaulį šiaurės uždangos. Toji įtaka mus, bent tuo tarpu,

paliatė vien tik praktine puse, ir tas suprantama: esame svetima krašte. Nesant tikriems dėl mūsų ateities svetimoje žemėje, mūsų savaugos instinktas deda visas pastangas tvirtai įsikurti svetimame krašte, o jau tvirtai įsikūrus sutapti su tuo kraštu, paliekant vien romantišką nusi-teikimą savo buvusiai tėvynei.

Lietuva, kad ir kaip naikinama Rytų bei Vakarų galiūnų, vis dėl to išugdė visiškai subrendusią savo lietuviškai vakarietišką kultūrą. Per slavų ir germanų galvas vakarų ir pietų kultūros skraiste skrido Lietuvon ir čia klimatinis, geofizinis ir psichologinis savybių paveiktos, duoda puikių naujų kultūros atmainų, kurie savo keliu įnešė į bendrąjį pasaulio kultūros lobyną ir savo svarią lietuvišką duoklę. Šiandien neturime jokių galimybių patikrinti ir sužinoti ką pozityvaus ta prasme nuveikė ir kur link eina šių dienų Lietuva.

Mes esame už tėvynės ribų ir dar taip toli... Be Lietuvos mūsų kultūros augimas išieivijoje yra panašus į pamažu vystantį augalą.

Mes vegetuojame ir dedame pastangas išlaikyti iki Priskelimo.

Antra, sekant mūsų tautos tradicijas, stengiamės absorbuoti tikruosius kultūros žiedus, kurių neabejotinai turi ir mūsų nesuprasti, mus prigladusieji anglosaksai. Pažinę anglo-saksišką kultūrą praturtinsime tuo pačiu, gal jau ir ne taip tolimoj ateity, ir savo tolimesnį Lietuvos kultūros brandinimą. Nuolatinis ieškojimas tiesos, rūpesčiai ir kultūrinių sulčių apytaka mūsų tautos organizme yra laidas mūsų

tautinei gyvybei išlaikyti. Gyvename didelėje tautinių kultūrų susimaišymo gadynėje — mes esame pereinamejo stadijoje į kažkokį atgimimą, renesansą. Ir kiek tame procese pasirodysime aktyviais dalyviais, t.y. kiek prisidėsime savo kultūriniais tautiniais elementais paveikti kitus to paties proceso dalyvius, tiek laimėsime savo tautai tam procesui užsibaigus.

Todėl įvertindami savo nuveiktus darbus ir statydami gaires tolimesnei LKF veiklai, turime apsispręsti dėl sekančių svarbių mūsų tautai problemų:

- 1) Dėti visas pastangas įsisąmoninti savo tautos kultūrą.
- 2) Platinėti savąją spaudą.
- 3) Svetimas kultūras veikti savąja.
- 4) Stengtis susipažinti su tų kraštų kultūra, kuriuose gyvename.
- 5) Krauti ir materialinį turtą, FONDĄ, atseit krauti kinetinę energiją, kuri dabar, svetur, o vėliau Lietuvoje, pavirstų į potencialinę energiją ir sukeltų iki puikaus žydėjimo mūsų tautos kultūros atžalyną.

Štai tie pagrindiniai uždaviniai, kuriuos turėtume puoselėti savo gyvenime svetur, nesužaldę savo širdžių materialiniame gėrbūvyje.

Tuo ir baigiu šį savo trumpą įžangos žodį. Ketvirtajam LKF Suvažiavimui Australijoje.

Ką konkrečiau esame visi nudirbę, sužinosime vėliau iš pranešimų.

Šiuo žodžiu taip pat baigiu ir savo LKF A. A. V-bos pirmininko darbą, nuo šios valandos perleisdamas savo pareigas Suvažiavimui.

L.K.F. SUVAŽIAVIMAS

Ketvirtasis L.K.F. suvažiavimas, įvyko pereinamųjų metų gruodžio 29-30 d.d. Melbourne.

Suvažiavimą atidarė L.K.F. Australijos Apygardos Valdybos pirmininkas arch. Vyt. ŽEMKALNIS (kalba atskirai).

Išrenkama mandatų komisija: S. Valys, Janulaitis ir Antanaitis. Prezidiumo pirm. — Makulis ir Kazokas; sekretoriauti pakviesti Kalpokas ir Jakutis. Suvažiavimą A.L.B. Krašto Valdybos vardu sveikina J. Bistrickas, "Mūsų Pastogės" red. ir Sydnejaus Lietuvių Plunksnos Klubo vardu V. Kazokas. Perskaitomi sveikinimai: archyviskupo Juozapo Skvirecko, Justo Vaičiūčio, "Australijos Lietuvis" red. J. Glušausko, Adelaidės Lietuvių Teatros studijos vadovo — rež. Gučiaus. Australijos Rajono skautų vardu sveikina A. Krausa, Adelaidės L. K.F. — A. Rukštelė, Melbourne L.K.F. sk. vardu Antanaitis.

P R A N E Š I M A I. L.K.F. Australijos Apygardos valdybos pranešimą padaro pirm. V. Žemkalis. Suglaustai paliečia visą eilę veiklos momentų: Valdyba išdirbusi apvalų 1000 antvalandžių, iškelia jaunimo švietimo ir tautinio auklėjimo būtinumą; apgailestaudamas pažymi Kult. Fondo Sydney sk. uždarymą.

L.K.F. Apygardos valdybos na-

rys A. Krausa, papildydamas pirmininko pranešimą, kalba daugiau apie konkrečius švietimo reikalus ir supažindina suvažiavimą su Apygardos Valdybos sumanymu išleisti kultūros žurnalą "Atolas". Žurnalas jau beveik paruoštas spausdinimui, bet... stinging. Šiam reikalui suvažiavimo dalyviai suaukojo apie £ 50.

Apygardos Valdybos išd. Barukso referuoja finansinius reikalus. Pinigų kasoje nėra.

Kontrolės Komisija balansui pritarė.

Garbės Teisimas darbo neturėjęs.

L.K.F. skyrių pranešimai: Geolongo skyr. vardu pranešimą padaro Paliulis, Melbourne — Antanaitis ir Adelaidės — Rukštelė.

L.K.F. Australijos Apygardos Valdybos paruoštam statuto projektui nagrinėti ir suvažiavimui pastabas pateikti, išrenkama trijų asmenų komisija: P.A. Raulinaitis, A. Vingis ir J. Bistrickas. Apygardos Valdybos referentas J. Valys.

Komisijos siūlymu statuto padaryta pakeitimų. Sutarta: kad Kultūros Fondo suvažiavimus bus kviečiami visų mokslo bei kultūrinių institucijų atstovai ir liet. kapelionai.

(Nukelta į 4 psl.)

NAUJA A.L.B. SYDNEY APYL. VALDYBA

Sausio 10 d. įvykusiame A.L.B. Sydnejaus apylinkės susirinkime išrinkta nauja Apylinkės valdyba, Kontrolės komisija ir Garbės teisimas.

Į valdybą išrinkti Alg. Bučinskas, Juozas Sakalas, Jonas Karosas, Juozas Astramskas, Pr. Sakalauskas. Kandidatai: Pr. Antanaitis ir J. Zakarauskas.

Kontrolės komisijon: Miniotas, Venclovas ir Šablevičius; kandidatai — Jablonskis ir Grosas.

KLAIPÉDOS UOSTAS

1923 – 1939 metais

ALB Krašto Valdyba

visas gyvenimo sritis ir
visus lietuvius naikinančiai palie
tė.

sugebēs prasiverzti pro kiekvien
geležinę uždangą. Pavergtos tau
tos turėtų žinoti, kad jos nėra
pamirštos, kad mes nesame abe
jingi jų likimui ir kad mes, sva

(Bus daugiau)

There now are only about 7,000 doctors in the Soviet zone, or one doctor for every 2,000 residents. In comparison, there are some 59,000 physicians in West Germany.

Amerikos Lietuvių Kongresas

KONGRESĄ SVEIKINO JAV PREZIDENTAS, 25 SENATORIAI IR KONGRESO NARIAI:

Gautosiomis žiniomis iš JAV, Amerikos Lietuvių Kongresas Čikagoje pasižymėjo savo gausumu ir darbingumu. Jame dalyvavo 816 atstovų iš 364 organizacijų ir per 150 svečių. Amerikiečių spauda pažymi, kad juo gyvą susidomėjimą parodė ne tik Amerikos lietuviai, bet ir JAV vyriausybė su atsakingais politikais. Kongresui sveikinimą per vice-ministerį D.B. Lourie atsiuntė pats JAV prezidentas Eisenhoweris ir valst. sekretorius Dulles, be to, sveikinimus atsiuntė atstovų rūmų pirmininkas J. Martin, senato daugumos vadas senat. Knowland, demokratų partijos centro komiteto pirmininkas Mitchell ir visa eilė kitų, iš viso 25 senatoriai ir atstovų rūmų nariai. Kersteno komisijos faktiškai šis medžiagos rinkėjas Will Allen susirinkusius pasveikino lietuviškais židžiais "Brangūs draugai, gerą dieną", pažymėdamas, kad nusikaltėliai bolševikai turės atsakyti prieš pasaulio teisą. Kersteno sveikinimas buvo sutiktas gausmingais plojimais. Graži kalbą pasakė ir kongreso narys Ray J. Madden. Min. P. Žadeikis savo sveikinime smulkiau nusakė Lietuvos pasiuntinybės ryšį su JAV vyriausybės įstaigomis ir jų palankumą Lietuvos laisvės bylai.

Vicemin. Lourie, kalbėdamas JAV Prezidento ir vyriausybės vardu, tarp kita ko pareiškė, kad JAV nepripažino ir nepripažins Pabaltijo užgrobito. Jau 1940 m. tuometinis valstybės sekretorius Sumner Welles pasmerkė jų okupaciją. Ir visa JAV tauta smerkia plėšikiškus okupantų veiksmus. Maskvos įstatyta kvailinginė vyriausybė nėra pripažinta. Amerika teisėtai N. Lietuvos atstovu laiko nepaprastą pasiuntinį ir įgaliotą ministrį J. Žadeikį. Min. P. Žadeikis gali paustis laimingas išbuvęs ilgiau už visus kitus ministrus Vašingtone, o Lietuva — turėdama tokią patį atstovą. Pasidžiaugęs Kersteno komiteto darbu ir pažymėjęs, kad JAV užsienio reikalų ministerija visiškai jam pritaria, toliau viceministeris plačiai nušvietė, koks pavojus gresia laisvajam pasauliui iš komunistų. Lietuvos pavergimas sudaro tik vieną grandį bolševikų imperia-

listiniuose kėsluose. Tačiau vieną

kartą ateis galas visokiai priešpaudei, — baigė savo ilgą kalbą valstybės pasekretorius Lourie.

Šis kongresas yra iš eilės ketvirtasis didysis Amerikos lietuvių kongresas: pirmasis buvo sušauktas 1943 m. Pittsburgu, antras — 1945 m. Čikagoje, trečias — 1949 m. New Yorku. Kongrese aukų Lietuvos laisvinimui surinkta per 15.000 d. Iš ALT vykd. komiteto pirmininko L. Šimučio pranešimo paaiškėjo, kad JAV kongresas bus paprašytas Kersteno komiteto surinktą medžiagą, padarius iš jos visas reikalingas išvadas, perkelti į Jungt. Tautas, jog būtų sustabdytas lietuvių tautos tolimesnis žudymas ir pati išlaisvinta. Konsulas Dr. P. Dauzvardis nurodė, kad JAV pradėjo Lietuvą ginti tą pačią dieną, kada Sovietai ėmė ją viršinti. LLK pirmininkas V. Sidzikauskas pabrėžė, kad šiandien pavergtųjų išlaisvinimui vadovauja JAV. A. not Kersteno žodžiu, dabartinė Lietuvos ir kt. Pabaltijo valstybių investigacijos byla atskleis tuos metodus, kuriuos bolševikai panaudoja užgrobimui kitų kraštų, ir parodys, ką reikiama būti bolševikų pagrobtiems. Jis toliau savo žodyje suminėjo, kad prie šiuo reikalu rezoliucijos JAV kongrese pravedimo ypač daug prisidėjo M. Kižytė, L. Šimutis ir kt. ALTO vykdomojo komiteto nariai. Per kongresą buvo taip pat pagerbtas susitelkimo minute mūsų himno autorius Kudirka, nes šiemet sueina 50 metų nuo Lietuvos himno sukūrimo.

I naująją ALT vadovybę išrinkti: iš LRKSA — L. Šimutis, adv. J. Grigalius, V. Kvietkus; SLA — K. Kalinauskas, M. Vinikas, A. Dargis; Kat. Federacijos — kun. I. Albavičius, A. Aleksis, prel. J. Balkūnas, E. Paurazienė, prel. Pr. Juras, inž. A. Rudis, A. Repšys; Tautinės Sandaros — M. Vaidila, A. Devenienė, S. Gegužis, P. Pivariūnas, J. Arlauskas, K. Jurgeliūnas, Dr. J. Pajaujis; Socialistų — Dr. P. Grigaitis, S. Michelsonas, J. Buivydas, S. Bakanas, J. Glaveckas, T. Matas, J. Talalas; Tautinės Sąjungos — A. Olis, Dr. Colney, A. Lapinskas, P. Linkus, J. Tysliava, A. Trečionas, J. Ginkus. Kiekviena grupė į savo tarpą įjungė po vieną naująjį ateivį.

Kongresas priėmė visą eilę rei-

kšmingų nutarimų. Pirmiausia kongresas nutarė paskelbti ir visą pasaulį atsišaukimą, kuriuo pranešta, kad Kersteno komitetas demaskuoja Sovietų įvykdytas Lietuvoje ir visame Pabaltijo klaidas. Komiteto atskleistus faktus lietuviai raginami kuo plačiausiai paskleisti pasaulyje tarp svetimųjų. Kongreso atsišaukimą per Am. Balsą paskaitė A. Devenienė. Jūs visi lietuviai, kad ir kur jie būtų, paprašyti sekti kongreso tyrimus ir paskleisti juos viešajai pasaulio opinijai. Amerikos lietuviai nenuleis rankų ir dės visas pastangas, kad tėvynė Lietuva būtų išlaisvinta. Jos laisvės reikalas sutampa ir su JAV siekimais. Išlaikykime savo ir jauniosios kartos lietuviškumą, vieningai kovokime dėl savojo krašto išlaisvinimo.

JAV vyriausybei, senatoriams ir kongreso nariams pareikšta padėka už jų parodytą Lietuvos laisvės bylai palankumą. JAV vyriausybė prašoma tol nedaryti su Rusija jokių susitarimų, kol ji nepasitrauks iš pavergtųjų kraštų. Reikalaujama, kad rusai atšauktų iš Lietuvos okupacines jėgas, raginama greičiau priimti genocido konvenciją. Lietuvos diplomatiniai ir konsuliniai atstovai paprašyti perduoti padėką jų šalių vyriausybėms už Lietuvos suverenumo pripažinimą ir paramą kovos su komunizmu. Taip pat užakcentuota Lietuvos Bendruomenės svarba, reikalinga propaguoti lietuvišką šeimą, palaikyti lietuvišką mokyklą ir kt.

VLIK'o reikalu priimti visais balsais rezoliucijoj sakoma:

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas vadovauja Lietuvos laisvinimo kovai; politinių grupių ir rezistencinių kovos organizacijų dar okupacijos metu Lietuvoje sudarytas, jis atstovauja politinei lietuvių tautos valiai šioje geležinės uždangos pusėje. Lietuvos laisvinimo kovoje jam priklauso didelės lietuvių daugumos pritarimas ir parama. Amerikos Lietuvių Taryba, taip pat dirbdama Lietuvos laisvinimo darbu, artimai bendradarbiauja su Vyriausioju Lietuvos Išlaisvinimo Komitetu. Visuotinis Amerikos Lietuvių Kongresas, didžiai vertindamas iki šiol atliktus darbus ir pagirdamas tą gražų bendradarbiavimą VLIK'ui pasiuntę sveikinimą.

crucial question whether the Soviet Union can actually fulfill its promises to a discontented populace.

HEAVY HOLIDAY TOLL IN U.S.

New York, Sat. (A.A.P.). —

At least 159 persons lost their lives in the United States during the first 24 hours of the Christmas holidays.

Of these, 138 were traffic victims.

Thirteen died in fires.

The National Safety Council predicts that 510 persons will die in traffic accidents alone during the holidays.

BERIA SUŠAUDYTAS

Beria buvęs N.K.V.D. ir kitokių siaubų keliančių jėgų viršininkas, pagaliau vidaus reikalų ministeris ir vienas galingiausių komunistų partijos ir Politbiuro narių Sov. Sąjungoje, drauge su 6 kitais sovietiniais vadais, prieš pat Kalėdas sušaudytas.

Malenkoviui pažmūs valdžią po Stalino mirties, Beria neturkų buvo suimtas, jo paties sukurtais metodais patardytas, na, prisipažino šnipinėjęs "Vakary imperia-listams" kėsinęsis "išduoti Sov. Sąjungą", "kenkęs darbo žmonėms" ir kitokių šunybių pridaras. Slaptai, paslaptį teismo buvo nuteistas ir likviduotas. Su juo buvo sušaudytas ir tiesioginis Lietuvos nepriklausomybės užsmaugėjas Dekanozovas, spec. Sov. Sąjungos pasiuntinys Lietuvos okupavus.

ŠIURPI TRAUKINIO NELAIMĖ N. ZELANDIJOJE

Kūčių vakare, įvyko šurpi traukinio katastrofa Naujojoje Zelandijoje. Wellington — Auckland greitasis traukinys, vežęs 270 keleivių, sugriuvęs geležinkelio tiltui, nureidėjo į patvinusią Wangaekū upę.

Nelaimė įvykusi labai staigiai — kaip gali 40 mylių per val. važiuojas ekspresas nerti į prieš jį atsidariusią prarają. 6 vagonai nugarmėjo į putojančios upės dugną.

Nepaprastai patvinusi upė jos vagoje atsidūrusius vagonus vilko pasroviui, vartė ir laužė. Priešmirtinė agonijoj žmonių klyksmas maišėsi su šėlstančios upės šniokštimu ir pagalbom skubančios minios šauksmais.

Tuč tuojaus buvo organizuotos visos įmanomos priemonės nelaimės ištiktiesiems gelbėti.

Žuvusiųjų skaičius prašoka 160. Nevisi dar ir surasti. Manoma, kad lavonai galėjo būti stiprios srovės nuplauti ir į jūrą, nes kai kurie buvo surasti už 15 mylių.

Nelaimės priežastis dar galutinai nenustatyta. Ekspertų nuomone žemės drebėjimas išjudinęs tiltą stulpus, kuriuos ir išgriovė staiga patvinusi upė.

Tai didžiausia traukinio nelaimė N. Zelandijos istorijoje.

IŠLEISTA LIET. KALBOS GRAMATIKA

DBLS ir Vokietijos Krašto Valdybos knygų leidykla "Bendrija" išleido Dr. Alfonso Šešplaukio — Tyruolio, lietuvių kalbos lektoriaus Kolumbijos Universitete New Yorku, paruostą "Pratiminę lietuvių kalbos gramatiką". Gramatika pritaikinta lituanistinėl vargo ir namų mokyklai. Spaudos darbas baigtas prieš Kalėdas.

Mokyklos ir asmenys, kurie norėtų tą gramatiką įsigyti, prašomi užsakymus siųsti "Bendrįjai", Hegelstr. 6 Hannover - Kleefeld, Germany.

SKAUTAI IŠKILAUJA

Sydnejaus "Geležinio Vilko" būrelio vyčiai ir kandidatai iškylavo George's River pakrantėse, prie Sans Souci.

Visi uniformuoti susirinkom rytu centrinėje Sydnejaus gelež. stotyje. Kelionės tikslas buvo žinomas tik vyčiams, kurie iškylą buvo numatę suorganizuoti specialiam posėdy savaite prieš iškystant.

Nors ir buvo labai apsiniaukę, bet tai neatbaidė mūsų nuo kelionės. Susėdę į autobusą išvažiavome ir tik tada buvo praneštas kelionės tikslas. Nustebę laukėme tolimesnių paaiškinimų, bet iškylos programa, matyti, buvo nartata laikyti paslaptį.

Mūsų nerimas greitai dingo, nes mintis užėmė aplinkos įvairumas. Dauguma iš mūsų šiuo keliu važiuavo pirmą kartą. Apylinkės buvo nematytos ir dėl to gana įdomios.

Po valandos mūsų kelionė autobusu baigėsi. Išlipę buvom suskirstyti į tris grupes. Visiems buvo nurodyti pirmieji ženklai ir jais sekant duota pusė valandos laiko atvykti į iškylų vietą. Truputį paklaidžioję atvykom į pajūrį, kur mūsų laukė keli vyčiai.

Jau pati iškylų pradžia sudomino mus ir su nekantrumu laukėm tolimesnių netikėtumų. Kur eisim, ką darysim? — tai buvo klausimai užrašyti ant mūsų veidų.

Truputį užkandę nuėjome pasi-maudyti. Bet mūsų džiaugsmas greitai pasibaigė. Po trumpo valandėlės vėl buvom suskirstyti į grupes ir pradėjom morzės signalizaciją. Gal iš karto ir atrodė juokinga, bet su laiku visi juokai išgaravo. Turėjom rimtai "susigriebti". O tuo metu pragiedrėjo ir dangus. Išlindusi iš po debesų saulutė lyg ir juokėsi iš mūsų pralieto prakaito.

Laikas slinko labai pamažu. Minutės mums atrodė valandomis.

Bet atėjo pietų laikas, — pasi-baigė ir mūsų "vargai". Susėdom aplink "stalą", kuris susidėjo iš tos juodos, mums taip nesvetingos, australiškos žemės. Išsistėm iš namų atsivežtus skanėstus ir pradėjom savo "puotą". Pavalgę padainavom, o vyresnieji papasakojo vieną, kitą atsitikimėlį iš ankstyvesnių iškylų bei stovyklų. Nuotaika kilo, bet... Lyg ir sunkų buvo keltis, kai būrelio vadovas vėl pradėjo skirstyti į grupes. Nuėjom su grupių vadovais ir gavom naują uždavinį — braižyti vietos žemėlapi.

Staiga prisiminė praėjusios suelgos ir topografijos pamokos. Tada visas žinoma ir lengva, bet dabar, ne kartą teko pasikrapyti pakaušį ar graužti pieštuką. Dar kartą pasimaudę turėjom susikrauti savo daiktėlius ir leidomės namo. Pėsti keliavom George's River ir Botany Bay pakraščiais. Per smėlį (kartais teko ir pabristi) su daina žygiavom penkias mylias iki Brighton-le-Sands, o iš ten važiuavom autobusu.

Prietemoj pasiekėme centrinę gelež. stotį, kur mūsų iškyla baigėsi. Nors ir buvom nuvargę, bet diena praleista gryname ore ir iškylų programos įvairumas pakėlė mūsų nuotaiką ir su šypsena išsiskirstėme.

Džiugu buvo atsisveikinant išgirsti, kad ateityj mūsų vyčiai numato rengti ir daugiau panašių iškylų.

"Kandidatas"

PADEKA

Širdingą padėką reiškiamė ALB Brisbanės Apylinkės Valdybai, ypač pirmininkui p. Dirklui, už suruoštas mums išleistuves ir bičiulišką globą mūsų buvimo metu Brisbanėje.

B. J. Vaičiūnas.

TEISMAS SALTANABAD RUMUOSE

Buv. Persijos ministeris pirminkas Dr. Mosadeq nuteistas trejus metus kalėti.

Dr. Mosadeq pasaulyje pagarsėjo pravedęs naftos nacionalizacijos įstatymą ir jį praktiškai įgyvendinęs. Naftos nacionalizacija Persijoje labiausiai nepatenkinti britai, kurie eksploatuodami Persijos "juodąjį auksą" darė puikų biznį.

Dr. Mosadeq pravedė eilę ir kitokių reformų. Vakary, pasaulis baiminosi dėl eventualaus Persijos pakliuvimo Sov. Sąjungos įtakom. Šalies komunistai buvo pradėję net per daug jaučiamai reikštis. Paskutinis premjero Mosadeq žygis — mėginimas nuo valdymo nušalinti Persijos Shahą — baigėsi pralaimėjimu — Dr. Mosadeq buvo suimtas. Karinis teismas jį teisė už valstybės išdavimą. Grešė mirties bausmė, bet paskutinę dieną teismas gavo iš Shaho laišką, kuriame buvo prašoma teismamajam taikyti visas lengvinančias aplinkybes, atsižvelgiant į tai, kad buv. ministeris pirminkas savo kraštui yra daug nusipelnęs pravedamas naftos nacionalizaciją.

Dr. Mosadeq teismas buvo vienas įdomiausių teismų istorijoj. Trumpas to teismo ištraukas patiekiamas skaitytojams.

Jį teisė karo lauko teismas. Vyriausias teisėjas yra karininkas, kurį Dr. Mosadeq rugpiūčio mėnesį išmetė iš kariuomenės. Teismas prasidėjo lapkričio 8 d. Teisme Mosadeq bandė panaudoti visus savo triukus, bet įrodymai ir kaltinimai didėjo kasdien.

Teisme jis tebedėvi pilką pizamą ir rytmetinį apsiaustą. Tai tie patys drabužiai, kada kariuomenė rado jį pasislėpusį Teherane ir suėmė. Tą dieną (rugpiūčio 19) Persijos šacho šalininkai atėmė valdžią iš Mosadeq.

Paskutinėmis dienom Mosadeq teisme kuris vyko 10 mylių nuo Teherano, Saltanabad „Veidrodžių Rūmuose“, laikėsi tyliai, bet kiekvienas jautė, kad tai yra tyla prieš audrą.

Nors jis prašė teismo jį nužudy-

ti ir buvę paskelbęs bado streiką, kuris truko vos keletą valandų, jo apetitas yra gana geras. Kasdien jis gauna 3 viščiukus, sriubos, kitokių valgių ir apšiai jį stiprinančių vaistų.

Mosadeq yra kilęs iš turtingos aristokratų šeimos. Studijavo Prancūzijoje ir Šveicarijoje. Turi didelius dvarus, bet gyveno kukliai ir paprastai.

Dabartinė Persijos vyriausybė, vadovaujama gen. Zahedi, kaltino Dr. Mosadeq mėginimu jėga pašalinti šachą ir nevykdimu šacho įsakymų. Nors kaltinimai prieš Mosadeq yra sunkūs, tačiau vyriausybė su ju elgiasi atsargiai, nes šis pallegęs, greit nualpęs vyras vis dar tebėra populiarus ir turi šalininkų. Svarbiausia jo populiarumo priežastis yra ta, kad Persiją ilgus metus išnaudojo svetimieji ir tik Mosadeq šitam užkirtu kelią griežtai pasakęs "stop". Jo neišsėmama energija bei logiški argumentai nustebe Angliją, Ameriką ir UNO. Tačiau jo pasirinktas kelias nacionalizuoti Persijos naftą kainavo kraštui kasdien 300.000 svarų sterlingų.

Suėmę pradžioje jį laikė ištainingame Teherano karininkų klube. Vėliau su stipria karine apsauga perkėlė į Saltanbad, kur saugojant tankams vyko jo teismas. Keli trumpi epizodai iš teismo salės.

Pirmoji diena. Mosadeq apsiėmęs su pizama, lydimas sargybos atvyksta į teismo salę ir šuktelė fotografams: "Stai kaltinamasis — padarykite gerą jo nuotrauką". Jo teisėjai — gen. Moghaghi ir keturi kiti karininkai. Mosadeq ignoruoja savo gynėją plk. Bozormehr ir pareiškia, kad karo lauko teismas nėra teisingas. Jis teisti ir kad šį teismą surežisavo svetimos valstybės. Kaltitojas gen. Azmudeh kaltina Mosadeq kaip tautos išdaviką. Mosadeq apsiašaroja, pradeda daužyti kumščiais stalą, grasina nedalyvausiąs teisme ir nusižudyti. Už kelių minučių jis paprašo žibalinės krosnelės, nes teismo salėje jam esą šalta.

Antroji diena. Mo-

sadeq vos pastovi ant kojų, sunkiai alsuoja ir dūsaus. Vėliau be pertraukos 5 valandas šaukia ir verkia puldamas Angliją: "Aš nusižudysiu ir nepriimsiu jokio pasi-gallėjimo net iš paties šacho. Pasigallėjimas tik išdavikams", rėkia Mosadeq. Teismo pirminkas mandagiai pastebi, kad tai neturi nieko bendra su teismo eiga. Tada Mosadeq pašoka ir priekaištauja, kad teismas esąs matęs jo gynybos dokumentus, nes jo gynėjas plk. Bozormehr juos jiems parodęs. Gynėjas išsiima Koroną ir prisiekia, kad tai melas. Mosadeq paima savo Koroną ir teigia, kad tai tiesa.

Trečioji diena. Teismo pirminkas paprašo plk. Bozormehr pradėti ginamąją kalbą. Mosadeq užprotestuoja. Jis įrodinėja šaukdamas, kad niekas neturįs teisės už jį kalbėti. Tačiau kai teismo pirminkas jį įspėja, jis atsisėda ir laikosi ramiai.

Plk. Bozormehr pradeda ginamąją kalbą. Mosadeq jį vadina išdaviku. Gynėjas apsiašaroja. Po pertraukos Mosadeq vėl žiauriai puola Didž. Britaniją, ir aiškina savo planus apie naftos prekybą su Amerika.

Ketvirtoji šeštoji diena. Mosadeq vėl aiškina, kad remiantis Persijos įstatymais jį negali teisti karo teismas ir paprašo širdžiai raminančių vaistų. Už valandėlės jis vėl tranko stalą ir garsiai šaukia.

Septintoji diena. Teismas paskelbė, jog jis esąs legalus teisti Dr. Mosadeq. Aštuntąją dieną kaltintojas Azmudeh prašo mirties bausmės Mosadeq. Jis pareiškia: "Ši sena lapė išvengė mirties pasislėpdama urve ir gelbėdama savo nešvarų kraują". Devintąją dieną Mosadeq ignoruoja teismą. Prokuroras praneša, kad Mosadeq šalininkai graso jam ir jo šeimai mirtimi.

Dešimtoji ir vienuoliktoji diena. Mosadeq trukdo teismą, savo atliomis pastabomis, bando išleisti iš teismo salės, bet sargyba jį sugrąžina atgal. Apsimeta miegančiu.

Dvidešimtoji diena. Mosadeq pasiflo gen. Azmudeh eiti su juo imtynių. Visi šypsoi ir juokiasi. Tuoj pat jis pravirkdo publiką bepasakodamas savo liūdną atsisveikinimą ir atsisikymą su šeima.

Behind the CURTAIN

By Benjamin E. West

Soviet Deputy Premier A. I. Mikoyan said that "bourgeois countries have created good models of the organization of trade enterprises, techniques applicable to trade, and cultured (sic) means of serving customers." He sternly advised his comrades to study and utilize this foreign progress.

Such praise, rather than the usual condemnation of everything "bourgeois" comes close to an admission of failure for communist economic planning, and it throws been underway in the Soviet Union new light on a campaign that has since August.

The campaign springs from the Russian people.

Focal point of the campaign is a revised plan for augmenting the supply of consumer goods over 1950. Instead of increasing the supply of 70 per cent within five years, new orders call for a 72 per cent increase within four years.

For the moment, it is only a plan. Pravda, Izvestia and other Soviet journals have devoted more than half their space to it every day for the past two weeks. They have been telling the Soviet people that more prosperous and happy times are just around the corner. Editorials are exhorting managers to press for a work speed-up. Soviet readers have been deluged with figures on how many radios and other home appliances will be produced in coming years. The size of the planned output-it with the industrial capacity to is surprisingly low for a country build an atom bomb — far exceeds

any actual Soviet production in the past.

Does the plan actually seek to lift consumer goods production? Or is it merely aimed at soothing discontent?

Some recent developments have begun to furnish partial answers to these questions. Izvestia has hinted that the Soviet Union plans to buy consumer goods abroad to the tune of \$1.00 million. Two thirds of this amount is scheduled for purchases in satellite areas, one third for purchase outside the communist orbit.

In terms of trade in the Free World \$300 million is a small amount. For the Soviet Union, however, the sudden increase in import plans, is substantial.

These reports have told of Soviet orders for butter, meat, fruit, wool and other commodities which Soviet agriculture, by climate and nature, should be able to produce in quantity. As to industry, Soviet importing agencies have obtained mail order and department store catalogues from the United States so that Soviet economic planners can learn what consumer goods are now being manufactured in "bourgeois" countries.

Perhaps most telling, however, is the fact that the Soviet Union has been selling gold to get the dollars and pounds sterling needed to pay for increased imports. Little is known about Soviet gold reserves, but Moscow cannot go on depleting them indefinitely.

For the moment then, no final conclusion can be drawn on the

MŪSŲ PASTOGĖ

SYDNEJUS

— Sporto klubas Kovas surengtas Naujų Metų sutikimas State Ballroom salėje ir šiemet sutraukė didelį skaičių Sydnėjaus lietuvių, daugiausiai jaunimo. Salė, talpinanti 350 svečių, 9 val. buvo pilna ir vėliau atėjusieji nebegalėjo būti priimti.

V. Asevičius įsteigtas, Br. Kiverio vadovaujamas dvigubas kvartetas pasirodė naujame repertuare: A. Asevičienė, Ir Daudariene, K. Bitinienė ir L. Juodaitienė padainavo Mozart'o Lopšinę ir kartu su vyrais (V. Asevičius, Vl. Daudaras, V. Bitinas ir A. Giliuskas) — Straus'o Žydrąjį Dūnoją (valsas). Pastarasis dalykas išpildytas 4 balsais pilname tekste. Dvigubas kvartetas Žydrąjį Dūnoją repetavo per 60 val.

Karšti plojimai ir puikių gėlių puokštės benti iš dalies atlygino pastangas ir darbą. Akompanavo Br. Kiveris.

Naujus Metus sutinkant sveikinimo žodį tarė sp. klubo Kovas pirm. A. Laukaitis.

— Sėmūrio šviesa tradicinis Naujų Metų sutikimas įvyko Milson's Point. Čia, kaip paprastai, dalyvavo šviesiečiai ir Sėmūrio bičiuliai. Šiemet šviesiečiai patiekė įdomių staigmenų. Pilną aktualijų laikraštėlį "Žarija" perskaitė dail. Alg. Šimkūnas ir vieno veiksmo šarža — "Valdybos Posėdis", — suvaidino Vyt. Rimas, Vyt. Doniela, J. Kedys, St. Skorulis ir V. Patašius. Laikraštėlis ir vaidinimas, persunkti šviežių, kartais aštroku, bet saikingu ir kultūringu humoru, svečių buvo labai šiltai ir ilgai komentuojami.

Naujuosius Metus sutinkant žodį tarė Sėmūrio šviesa Regi jonalinės valdybos pirmininkas J. Kedys.

Šokantiems akordeonu grojo Alg. Plukas. (J)

— ALB Sydnėjaus Apyl. Valdyba antrą Kalėdų dieną suruošė šoki vakarą Newtowne. Atsilankė apie 250 žmonių.

— Sydney Lietuvių Savišalpos Fondo Komiteto gruodžio 29 d. suruoštas vakaras — balius Trocadero salėje praėjo jaukioje nuotakoje.

Programoje buvo tautinių šokių grupės pasirodymas. Pelnas skirtas šalpos reikalam. — I —

— Pereitų metų gruodžio 27 d. Camperdowne įvyko politinių kalinių susirinkimas. Jam pirmininkavo Migevičius. Trumpoje kalboje Pr. Sakalauskas pabrėžė reikala politiniams kaliniams turėti savo skyrių ir priminė ateities uždavinius. Išrinktas organizacinis komitetas: Pr. Sakalauskas — pirm; Kostas Butkus — vicepirm; A. Sėitnickas — sekr.

— Klaipėdos prisijungimo prie Lietuvos sukakties minėjimą organizuoja Mažosios Lietuvos Bičiulių draugijos Sydney skyrius. Minėjimas įvyks Milson's Point, Ennis Rd., 12-14, sausio 16 d., 7 val. vak.

RELIGINIAI REIKALAI

Pamaldų tvarka:

Sausio 17 d. lietuviškos pamaldos Bankstowne St. Brendan's bažnyčioje, 10 val. 30 min.

Sausio 24 d. lietuviškos pamaldos Wentworthville St. Columba's bažnyčioje 9 val 45 min.

Sausio 31 d. pamaldos St. Mary's lietuvių kolonijai St. Mary's bažnyčioje 9 val.

Vasario 7 d. lietuviškos pamaldos Banktowne St. Brendan's bažnyčioje 10 val. 30 min.

Prieš pamaldas visur bus klausoma išpažinčių.

Kun. P. Butkus.

— BRONIUS LANGEVIČIUS, Jums yra laiškas. "M.P." Redakcijai laiškas persiustas iš 61 Wigram Rd., Glebe, NSW. Laiškas iš U.S.A. Rašo Vl. Plekaitis.

GEELONGO "M.P." NR. TILPUSIOS NUOTRAUKOS YRA V. PRANCKŪNO.

CANBERRA

Gruodžio 26 d. Canberros lietuvių vaikūčiams buvo suruošta Kalėdų eglutė. Mažųjų šventė vyko YWCA salėje. Po trumpos programėlės Kalėdų senelis vaikūčius apdalinė dovanėlėmis kartu su mažaisiais pažaidė.

Eglutę organizavo ir programą paruošė Lilija Velioniškytė.

— Naujuosius Metus Canberros lietuviai sutiko Apylinkės Valdybos suruoštame pobūvyje. Lietuvių Naujų Metų sutikime dalyvavo daug ir kitų tautybių svečių. Sutikimas buvo gana nuotaikingas. Naujų Metų sutikimą organizuojant gražios iniciatyvos parodė K. Makūnas. Pelnas skiriamas Vasario 16 gimnazijai.

ISVYKO U.S.A.

— Gruodžio 30 d. i. Amerika išvyko Adolfas StuoKa. Vyksta pas savo gimines. Tai bene pirmas iš Australijos išvykęs lietuvis, pakeliui nutaręs aplankyti ir senąją Europą. A. StuoKa vyksta į Italiją, Prancūziją, Šveicariją, Vokietiją, Ispaniją ir balandžio mėn. iš Londono "Queen Elizabeth" laivu išplauks į New York. Buvodamas Europoje A. StuoKa pasiryžęs aplankyti ten esančias lietuvių kolonijas.

A. StuoKa i. Australiją atvyko trečiuoju transportu. Sutartį atliko prie kelių tiesimo Canberroje. Vėliau dirbo braižytoju Works Dep. Savaitgaliais buvo pasistatęs gražų namą. Buvo paslaugus tautiečiams; neveniam padarė statomiems nameliams projektus, gelbėjo patarimu. Dalyvavo lietuviškame gyvenime. Išvykdamas užsiprenumeravo "M.P." visiems 1954 m., prisijungdamas dar 15 šil. auką.

Canberros lietuviai su gaileščiu išleido StuoKą, linkėdami jam nuotaikingos kelionės ir sėkmės J.A.V. — p.p. —

— Gruodžio 20 d. iš Canberros i. J.A.V. išskrido R. Baltaragienė, apie 80 metų, našlė. Amerikoje apsigyvens pas savo sūnų. Canberroje R. Baltaragienė paliko kitą savo sūnų ir anūkus.

Prieš I Pasaulinį karą R. Baltaragienė gyveno Sibire ir tolimojoje Azijoje. II-jo karo audros atbloškė i. Australiją. Prieš išskrendant Amerikon Jūs bendradarbiui pareiškė: "Būsi apkeliavusi visą pasaulį, bet norėčiau dar sugrįžti i. Lietuvą... bent numirti". — p.p. —

Sausio 1 d. laivu "Oronsay" iš Australijos išplaukė J. Vaseris su žmona ir dukrele iš Melbourne, Vyt. Bytautas ir A. Juška iš Sydnėjaus.

A. Juška 1947 m. iš Vokietijos buvo nukeliavęs į Braziliją, o iš ten 1951 m. atvažiavo i. Australiją.

J. Vaserio šeima plaukia i. Vancouver (Kanada) uostą. Jušką i. San-Francisco. Kelionė turistinė klase ligi San-Francisco kaštuoja £ 120.

"Oronsay" Orient Line laivas veža 1250 keleivių, jų tarpe apie 30 iš Australijos išvykstančių naujųjų australų. "Oronsay" palaikys nuolatinį susisiekimą tarp Australijos — Amerikos ir Kanados.

PRANEŠIMAS

Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos Adelaidės skyrius, sausio 15 d. 20 val. Excelsior Hall, 170 Flinder St., Klaipėdos 31 metų prie Lietuvos prisijungimo sukakties paminėti rengia PASKAITĄ SU MENINE DALIMI. Visuomenė prašoma kuo skaitlingiau dalyvauti minėjime.

M.L.B.D. Valdyba
Adelaidės Skyrius

ŠVIESOS IŠKILA

Sėmūris šviesa Sydney sk. sausio 24 d., pirmojo pusmečio veiklos programą pradeda iškila prie Georg River, už Liverpulio. Norintieji iškiloje dalyvauti rinksis Liverpulio gelež. stotyje. Smulkesnių informacijų rasite kitame "M.P." numeryje.

MELBOURNAS

— Per Kalėdas Melbourne susituokė A.L.B. Melbourne apylinkės narys Vyt. Didelis su M. Šemyte.

— A.L.B. Melbourne apylinkės valdybos suruoštas Naujų Metų sutikimas Empress restorano patalpose praėjo dideliu pasisekimu. Balius vyko dviejose gretimose salėse. Dalyvavo per 400 Melbourne lietuvių. Naujuosius Metus sutinkant sveikinimo žodį tarė Apylinkės valdybos vardu Vilūnas.

MIRĖ PRANAS GRIZAS

Gruodžio 24 d. Melbourne, Prince Henry ligoninėje mirė 27 metų amžiaus Pranas Grizas. Velionis dirbo miške ir sprogdino medžius. Sprogstamajam užtaisui išsiveržus atgal buvo uždegtas žolė.

Pr. Grizas mėgino iš gaisro gelbėti netoliese buvusį paraką, bet besikubėdamas užkliuvo už medžio ir tą pat akimirka buvo pagautas liepsnos. Dirbęs toje pat grupėje Nauburas ištraukė jį iš ugnies, bet jau liepsnojančiais drabužiais. Nepaprastai smarkiai apdegė visas kūnas, tik kojų pėdas apsaugojo batai. Per valandą laiko buvo pasiekta ligoninė ir suteikta pagalba. 5 dienas nežmoniškai kentėdamas velionis nenustojęs samonės. Gyveno vienas ir jo laidotuviams pasirūpino draugai. Grizas buvo visų mėgiamas, ramus ir susipratus lietuvis.

Daugiau informacijų apie velionį norintieji gauti kreipiasi i. Vl. Brilingą, Gorman's Hill Rd., Bathurst, N.S.W. — Br —

ANTANAITIS, gyvenęs Hanau stovykloje, atvykęs Australijon 1949 m. vasarą, prašomas atsiliepti

A. Lileikiui, Infanterie St. 20, Muenchen 13, Germany.

TAUTOS FONDO VALDYBA, atsiųstame Tautos Fondo Atstovybei laiške, prašo perduoti Sv. Kalėdų ir Naujų Metų sveikinimus ir linkėjimus bei gilią padėką visiems Tautos Fondo bendradarbiams, rėmėjams ir aukotojams. Ta pačia proga Tautos Fondo Valdyba reiškia vilties, kad ir ateityje Australijoje gyveną tautiečiai savo aukomis sudarys galimybę dar sėkmingiau tęsti sunkią kovą už greitesnį Lietuvos išlaisvinimą.

— MIELUS SAVO REMĖJUS IR BICIULIUS SV. KALĖDŲ ir 1954 NAUJŲ METŲ PROGA NUOSIRDŽIAI SVEIKINA LIETUVIŲ VASARIO 16 GIMNAZIJA.

Visus Collegas Teisininkus, gyvenančius Australijoje, sveikinu su KALĖDŲ ŠVENTĖMIS ir NAUJAIS 1954 METAIS, linkėdamas pasiryžimo ir darbingumo lietuviškuose baruose.

Jonas Kalvaitis

L.T. D-Jos Australijos

Skyriaus Valdybos Pirmininkas. Inžinierius, Architektas ir Technikus, gyvenančius Australijoje, sveikina SV. KALĖDŲ proga ir linki sėkmės NAUJIEMS 1954 METAMS

LIETUVIŲ INŽ. IR ARCHIT. D-JOS SYDNEY VALDYBA.

BONEGILLA

— Prieš pat Kalėdas i. Bonegillą katalikų kapeliono pareigoms iš Canberros perkeltas kun. Dr. Bačinskas suskubo suorganizuoti lietuvių chorą ir surengti bendras Kūčias, kuriose dalyvavo apie 15 tautiečių. Kūčių vakarienė praėjo pagal visas lietuviškas tradicijas. Kun. Dr. Bačinskas tarė vakarui pritaikintą žodį. Prasmingos tradicijos visiems priminė kenčiančią tėvynę, o jaunimui paliko ypač gilių įspūdį.

12 val. visi kūčiose dalyvavusieji nuvyko i. bažnyčią, kur buvo susirinkę įvairių tautybių katalikai. Pamokslą lietuviškai, vokiškai ir lenkiškai pasakė kun. Bačinskas ir olandiškai — olandų katalikų kapelionas. Bažnytinės giesmės giedojo lietuvių chorėlis, vokiečiai ir olandai.

Lietuvių bažnytiniame chore dalyvauja tautiečiai ir iš tolimesnių vietų — Wodong ir Albury. —d—

L.K.F. suvaziavimas

(Atkelta iš 1 psl.)

DISKUSIJOS. Suvaziavimas pagyvėjo prasidėjus diskusijoms. Buvo iškelta rimtų ir opių klausimų: dėl Karaliaus Mindaugo Instituto, liet. kapelionų, studentų, chorų atst. nepakvietimo; kodėl visus metus neatsakyta i. K.F. Apygardos valdybai patiekta už akių dėstymo kursų programą, kurią paruošė Melbourne Apylinkės atstovus Vyt. Didelis; kodėl užsitarė L.K.F. Sydney skyrius.

Atsakydama i. kuriuos užmetimus Apygardos Valdyba mėgino atsiremti i. K.F. statutą: kapelionų kvietimas nebuvo numatytas statutu, Karaliaus Mindaugo Instituto, kaip augstųjų mokslų institucija, Apygardos Valdyba laikiusi neveikiančią, apgailėstą dėl studentų atst. nepakvietimo. Aplamai dėl gausių darbų esą nepajėgta pilnai i. visus reikalus įsigilinti ir juos nuodugniai apsvastyti. Bet, esą, klaidos visados galima atitaisyti.

Sydnėjaus Kultūros Fondo sk. užsitaręs dėl kultūrinio apnudiemo ir skyriaus valdybos silpni organizacinio darbo.

Lietuviškos spaudos platinimą nutarta pavesti organizuoti Geelongo L.K.F. skyriaus spaudos kiosko vedėjui Bertašui. Suvaziavimo nuomone, centralizuotas spaudos platinimas esąs pribrendęs reikalus.

Karštai ir neatlaidžiai buvo diskutuotas S. Valio klausimas dėl "Australijos Lietuvis Nr. 21" tilpusio straipsnio "Dvi perspektyvos", kuriame įžiūrėta nepageidaujamų minčių ir sugestijų, ypač žalingų jaunajai kartai ir lietuviškumui išlaikyti pastangoms aplamai. Klausimas nutarta perduoti naujai L.K.F. Valdybai.

Suvaziavimas nutatė metinį nario mokesį 6 šil., Kultūros Fondo sk. iš įvairių pramogų Apygardos Valdybai skiria 15% ir iš nario mokesčio — 25%. Apygardos Valdybos būstinė paliekama Melbourne.

NAUJA VALDYBA

L.K. Fondo Valdybon išrinkti ir pareigomis pasiskirstė: A. Krausa — pirmininkas, Meiliūnas — vicepirm., Janulaitis —

izd., Bosikis — sekr. ir J. Valys — valdybos narys. Kandidatai: kun. Kungys ir Kalpokas. I Kontrolės Komisiją išrinkti: Pelenauskas, Skėrys, Paliulis ir kandidatas — Bertašius. Kontrolės komisija išrinkta iš Geelongo atstovų. Garbės Teismas (Adelaidėje) paprašytas pasilikti ir šiai kadencijai.

PAGEIDAVIMAI IR SUGESTIJOS. Kun. Kungys ir Rūkštelė pageidauja, kad lietuviška muzika būtų populiarinama australų tarpe. Siūloma spaudoje daugiau rašyti kultūriniais klausimais. A. P. Raulinaitis siūlė steigti švietimo komisiją, kur nėra K.F. skyrių. Prezidiumas, suvaziavimui vienbalsiai pritarė, paprašo "Aitvaro" atst. J. Bistricko imtis iniciatyvos atgaivinti K.F. skyrių Sydnėje. J. Bistrickas sutinka.

LAIKRAŠTĖLIS JAUNIMUI. A. Zubras praneša apie netrukus pasirodysiantį laikraštėlį jaunimui. Jo tikslas — populiariai, patrauklia forma pateikti liuanistinių dalykų, ugdyti jaunuosius talentus, supažindinti jaunimą su australų literatūra ir kultūra.

Pageidaut, kad liet. kunigai, dažniau susidurdami su parapijiečiais, paragintų tėvus savo vaikus siųsti i. savaitgalio mokyklas, jaunimo kursų ir pan. Nutarta plėsti savaitgalio mokyklų ir K.F. skyrių tinklą.

Suvaziavime dalyvavo 28 įvairių kultūrinių ar švietimo institucijų atstovai.

Suvaziavimas buvo darbingas, nebuvo nereikšmingų, dažnai asmeninių ar politinių tendencijų turinčių ginčų.

Arch Vyt. Zemkalniui atsakius kandidatuoti i. naująją L.K.F. Kultūros Fondo Apygardos Valdybą, jis vienbalsiai išrinktas delegatu i. visuotinį L.K.F. suvaziavimą.

Suvaziavimą uždarydamas pirmininkavęs J. Makulis, kvietė visus dar labiau suaktyvinti kultūrinį darbą, įtraukiant galimai didesnį skaičių kultūrininkų.

J. Rimas.

SYDNEJAUS SPORTO KLUBO KOVAS

Sausio 16 d. (šeštadienį) 20 val.

MASONIC HALL, NEWTOWN

(Station Str., Newtown) rengia

ŠOKIU VAKARA — PASILINKSMINIMA

Veiks bufetas ir laukina staigmenų.

DAŽYMAS

DEKORAVIMAS

★ 25 metų patyrimas ★

J. MACIJAUSKAS,

DAŽYTOJAS — SPECIALISTAS

prima užsakymus.

63 MACLEAY ST., POTT'S POINT, NSW

Patarimai ir įkainavimas veltui.

GARAŽAS

Savininkas O. MOTŪZAS, 65 Beresford Ave. N. Bankstown, Telef. UY 2805

Generalinis automobilių remontas. Atliekami šveicavimo darbai. Darbas garantuotas. Tautiečiams nuolaida.

THE IMPERIAL

Lurline Street, KATOOMBA, Blue Mountains.

PIRMAS LIETUVIŠKAS VASARNAMIS — VIEŠBUTIS AUSTRALIJOJE

Savininkas ED. VALEVICIUS.

Puikioje vietoje. Įvairus kambarių pasirinkimas. Viešbutyje yra vietos 80-čiai žmonių. Geras maistas. Nuosavas vadas, kuris aparo svečiams gražias vietas kalnų apylinkes. Mandagus ir rūpestingas patarnavimas. Kainos įskaitant butą, maistą, patarnavimus - £ 6.6.0 savaitę; žiemos metu - £ 5.10.0. Vaikams žymios nuolaidos. Dėl smulkesnių sąlygų prašoma rašyti arba skambinti. Telef. Katoomba 523.

Geriausios sąlygos praleisti savaitgalius ar atostogas gražiausioje Australijos vietovėje.

PRAŠO ATSLIEPTI

Geelongo Apylinkės Pirmininkas prašo atsiliepti V. Prokupačiū ir R. Čiurą. Pirmajam yra pinigų. Kreiptis: J. Pelenauskas, 6 Victoria St., North Geelong, Vic.

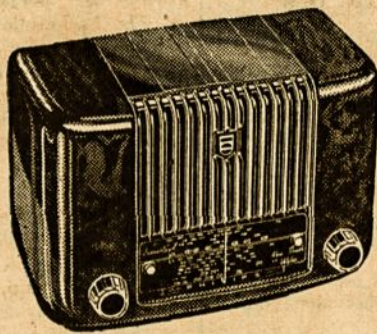
Printed by Mintis Pty. Ltd., Fredbert St., Leichhardt, Sydney, Telef. WB 1758, for the publisher, Justinas Valčaitis, as President of the Australian — Lithuanian Community, Flinder St., Darlinghurst, Sydney, N.S.W.

PHILIPS

"Minstrel"

(DAINIUS)

Jusu Pasirinkimui
9 Dekoratyvines Lempos!

Namų vidaus dekoravimo specialistai parinko spalvas ir Philips sukūrė aparatą, apimantį visus paskiausias elektroniškus reikalavimus tobuliausiam klausymui. 4 naujausios patobulintos lempos ir specialūs laidai suteikia puikiausią balso pilnumą ir skambesį. Už nuostabią žemą kainą — 20 ginių — pasiūloma tikrai didelė vertė. Apžiūrėkite tuoj šį patogų spalvingą aparatą. Visuomet teikiamos lengvos išsimokėjimo sąlygos.

Kaina 20^š ginių

Gaunamas visose radijo krautuvėse, muzikos instrumentų parduotuvėse ir universalinėse krautuvėse.

PHILIPS RADIJAS... GARSUS KAIP IR PHILIPS LEMPOS!

- MODRN. DRAMBLIO KAULO
- RIESUTO MEDŽIO
- BURGUNDIJOS VYNO
- EMALINIO BALUMO
- PASTELINIO ŽALUMO
- SV. ŽALSVO RAUSVUMO
- TASCANIJOS RAUDONUMO
- LENGVO MELYNUMO
- ANGLIES JUODUMO